

Snart angriber

DE SULTNE LARVER

I de kommende måneder vil gulerodsfluer og andre insekter lægge deres æg på havens planter, og når æggene klækker, skal vi dele kartofler og kål med de sultne larver, som gnasker sig mætte i vores afgrøder. Heldigvis kan man begrænse skaderne for eksempel ved at dække planterne med et net.

MED FORVENTNINGENS GLÆDE om den forestående høst af kartofler, kål og salat følger også bekymringen over, hvor meget afgrøderne bliver angrebet af larver. Da jeg sidste år omlagde min græsplæne til urtehave, måtte jeg dele de udplantede porrer med larverne. De mest hyppige af slagsen er knoporm, smælderlarve, gulerods- og kålfluelarver. De lever i det skjulte, og vi opdager dem som regel ikke, før skaden er sket.

EN GRÅDIG FÆTTER

Knoporme er en fællesbetegnelse for larverne af den gruppe natsommerfugle, der kaldes for ugler, *Noctuidae*. I begyndelsen af juni lægger de voksne natsværmere æg på planterne. Godt 14 dage senere klækker æggene, og de små larver begynder at spise af planterne.

Larverne vokser, og efter andet larvestadie er de til at få øje på. Det er farligt for dem – man kan blive spist. Derfor skjuler de sig under jorden og lever af den føde, der findes her. Om natten kan de godt kravle op på jordoverfladen, hvis der findes særlig lækre afgrøder. Kål og andre udplantningsplanter ligger pludselig hen ad jorden, gnavet lige ved jordoverfladen. Man kan begrænse udklækningen af larver ved at vande afgrøderne hyppigt. Al-

ternativt dække afgrøderne med net, forudsat at området har været uden angreb forrige sæson.

SMÆLDERLARVEN ÆDER GRÆSRØDDER

En smælder er en bådformet bille, som har fået sit navn, fordi den kan springe op i luften med et smæld. Smælderen lægger typisk sine æg på græsplæner, hvor larverne lever af græsrødderne. Hvis man graver sin græsplæne op og erstatter den med køkkenhave, vil larverne kaste sig over både kartofler, gulerødder og salat, så disse afgrøder bør man vente med at plante, da larverne først har gennemlevet larvestadierne efter tre til fire år.

Problemet med smælderlarver løses altså af sig selv, hvis man har tålmodighed til at vente nogle år med at dyrke følsomme afgrøder på arealet. Larverne bliver da voksne, og der kommer ikke nye til. Kultivering om foråret, flere gange og i god tid inden såning og plantning, kan dræbe en del larver. Sørg for, at der ikke findes græsukrudt, som de voksne kan lægge æg ved.

LARVER I GULEROD, KÅL OG LØG

Alle tre har larver eller pupper, der overvintrer i jorden. I slutningen af april og først i maj klækkes de første voksne gule-

rods- og kålfluer, som sent på dagen flyver til de nye planter. De lægger æg ved basis af planterne tæt ved jordoverfladen. Løgfluerne kommer lidt senere i slutningen af maj eller starten af juni.

Æggene klækker, og gulerodsfluens larve søger ret hurtigt ned og angriber de små rødder. Generationstiden er kort, så anden generation af voksne fluer kommer i august og september. Det er især dem, der giver skader. De laver miner i gulerødderne. Persille kan angribes kraftigt både af første og anden generations larver, så de helt sygner hen.

Kålfluens larve borer sig ind i rodhalsen på kålplanter. Væksten går i stå, og i værste fald vælter den og går til. Kålfluens larver angriber især rodkagen på løg og skaber indfaldsveje for svampe, der nedsætter holdbarheden betragteligt.

Ved at dække afgrøderne med et net kan man forhindre de voksne i at lægge æg ved planterne. Dækning af jorden tæt omkring afgrøderne, for eksempel med græsafklip, kan også nedsætte angrebet, men det skal være et tykt lag.

Er man tidligt ude og får sået i begyndelsen af april, kan man nå at spise gulerødderne, inden anden generation af larver bliver et problem. ■

Knopormen er særdeles grådig i de sidste larvestadier.

Gulerodsfluens larver var tydeligt på besøg i disse gulerødder.

Man kan ofte finde den lange, gullige smælderlarve, når man graver i jorden.

Kålfluens larve i sultent angreb på rodhalsen i kål.

Voksenstadiet	Insekttype	Larven	Typiske værtsplanter
Agerugle	Natsværmer	Knoporm	Rodfrugter, kartofler, porre, kål, persillerod og salat
Smælder	Bille	Smælderlarve	Rodfrugter, kartofler, salat, porre og ærter
Gulerodsflue	Flue	Fluelarve	Gulerod, pastinak, persille, persillerod
Løgflue	Flue	Fluelarve	Løg og porrer
Kålflue	Flue	Fluelarve	Korsblomstrede afgrøder som blomkål, kinakål, hvidkål, grønkål, rødkål, radise og majroe